

Descriptors

Maria Mercè Roca (Portbou, Alt Empordà, 1958). Escriptora. Ha publicat, entre altres novel·les, *Cames de seda* (premi Sant Jordi), *Delictes d'amor* (premi Ramon Llull) i *Bones intencions*. També ha conreat la literatura infantil (*El llop Pepito*) i juvenil: *Com un miratge* i *Mil revolts* (Premi Barcanova). Ha estat diputada al Parlament per ERC, del 2003 al 2010. És patrona de la Fundació Oncolliga i vicepresidenta de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

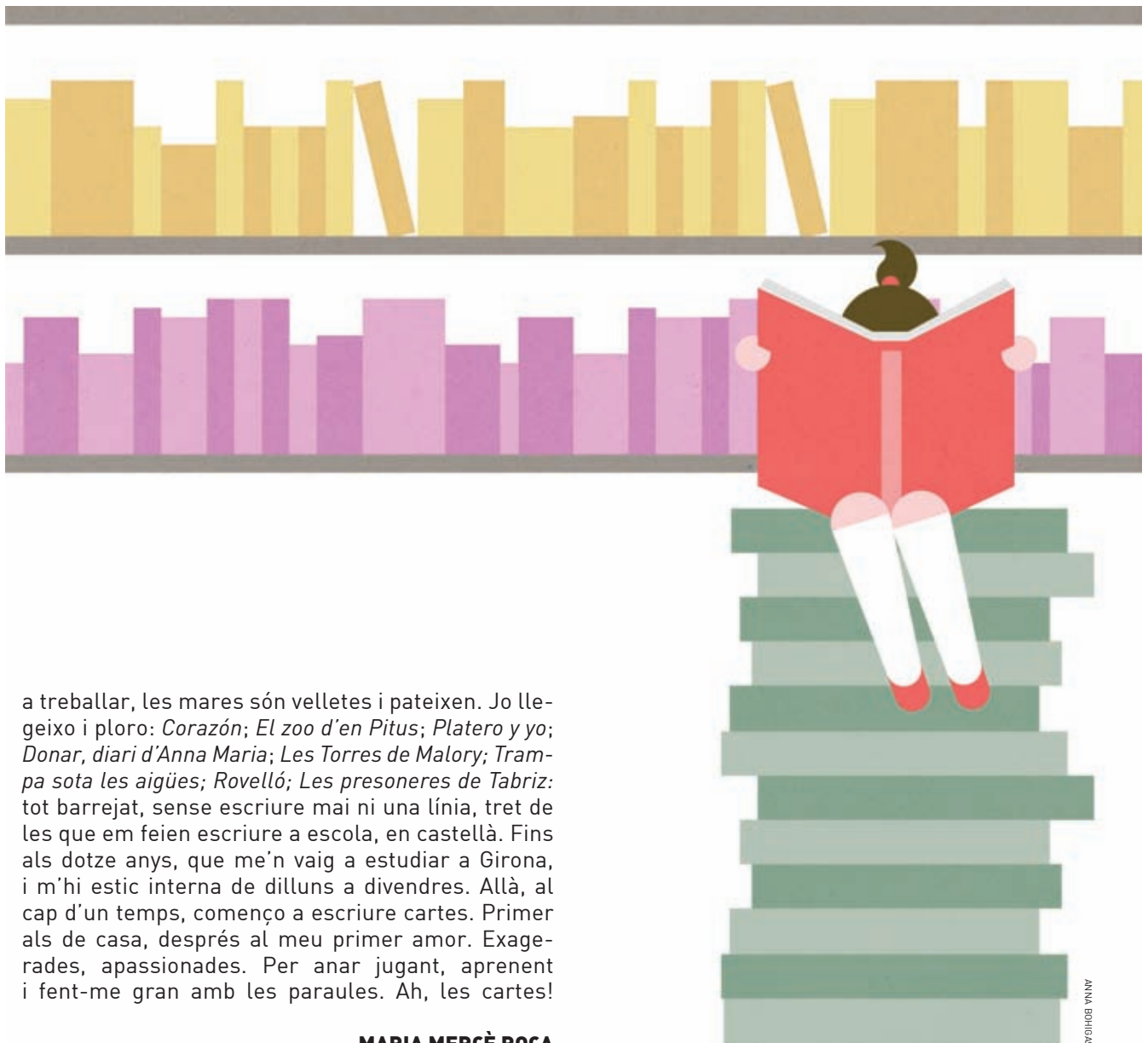
Cartes a Portbou

L univers literari de la meva infantesa, al Portbou dels anys seixanta, era més aviat pobre i poc estimulant. Hi havia pocs llibres, però eren sagrats. Com anar a l'escola i fer els deures, o anar a missa, els llibres eren molt importants. No calia ni que ens ho diguessin. Ho sabíem, ho enteníem. Els llibres eren en una prestatgeria metàl·lica, al passadís: els pisos de l'estació, on vivien els ferroviaris, eren molt llargs i estrets. Zane Grey, *Selecciones del Reader Digest*, Mercedes Salisachs, Josep Pla, Pearl S. Buck... I molta poesia popular. Els meus pares sabien de memòria molts poemes, que recitaven sovint i que, més enllà de les paraules que jo no entenia, m'embolicaven amb la música:

Con cien cañones por banda / viento en popa a toda vela / no corta el mar, sino vuela / un velero bergantín; Cerraron sus ojos / que aún tenía abiertos, / taparon su cara... Dios mío, que solos /, que tristes se quedan los muertos. I també era música embolicant paraules misterioses la *Salve Regina*, el *Pange Lingua Gloriosi* i l'*Alça't ja, Jerusalem*, que cantava a l'església, aravatada. I els contes recitats en els primers discos. *Una vegada hi havia un rei / que tenia el nas vermell / i bevent de bóta en bóta / no en deixava ni una gota.* Tot el que jo llegia era molt trist. A les «Pàgines viscudes» del *Patufet* tothom és molt bo i molt pobre, o és molt dolent però al final es torna bo. Els nens petits s'han de llevar quan encara és fosc per anar

*Tot el que jo llegia era molt trist.
A les «Pàgines viscudes» del Patufet
tothom és molt bo i molt pobre*

> **Il·lustracions: Anna Bohigas** és una dissenyadora gràfica amb debilitat per la il·lustració. Li agrada la simplicitat, els jocs de paraules i els papers de colors. Ha treballat per a la Universitat Ramon Llull, Teatre invisible i la revista *Diàlegs*, entre d'altres entitats. Si hi esteu encuriósits, podeu mirar què fa a la seva web: annabohigas.com

a treballar, les mares són velletes i pateixen. Jo lleigeixo i ploro: *Corazón*; *El zoo d'en Pitus*; *Platero y yo*; *Donar, diari d'Anna Maria*; *Les Torres de Malory*; *Trampa sota les aigües*; *Rovelló*; *Les presoneres de Tabriz*: tot barrejat, sense escriure mai ni una línia, tret de les que em feien escriure a escola, en castellà. Fins als dotze anys, que me'n vaig a estudiar a Girona, i m'hi estic interna de dilluns a divendres. Allà, al cap d'un temps, començo a escriure cartes. Primer als de casa, després al meu primer amor. Exagerades, apassionades. Per anar jugant, aprenent i fent-me gran amb les paraules. Ah, les cartes!

MARIA MERCÈ ROCA

Fins als dotze anys, que me'n vaig a estudiar a Girona. Allà, començo a escriure cartes. Primer als de casa, després al meu primer amor

taller de nous creadors

Agnès Valentí i Pou (Torroella de Montgrí, 1967). No recordo quan vaig començar a estimar els llibres. Només sé que era molt petita. Ben aviat vaig saber que també m'agradava escriure, però no ha estat fins fa ben poc que he començat a dedicar-m'hi. He participat en diversos cursos d'escriptura creativa, i actualment sóc alumna del tercer mòdul de l'Aula d'Espectura de la Mercè de Girona. Aquest any m'han concedit el Premi Càlam de narrativa breu.

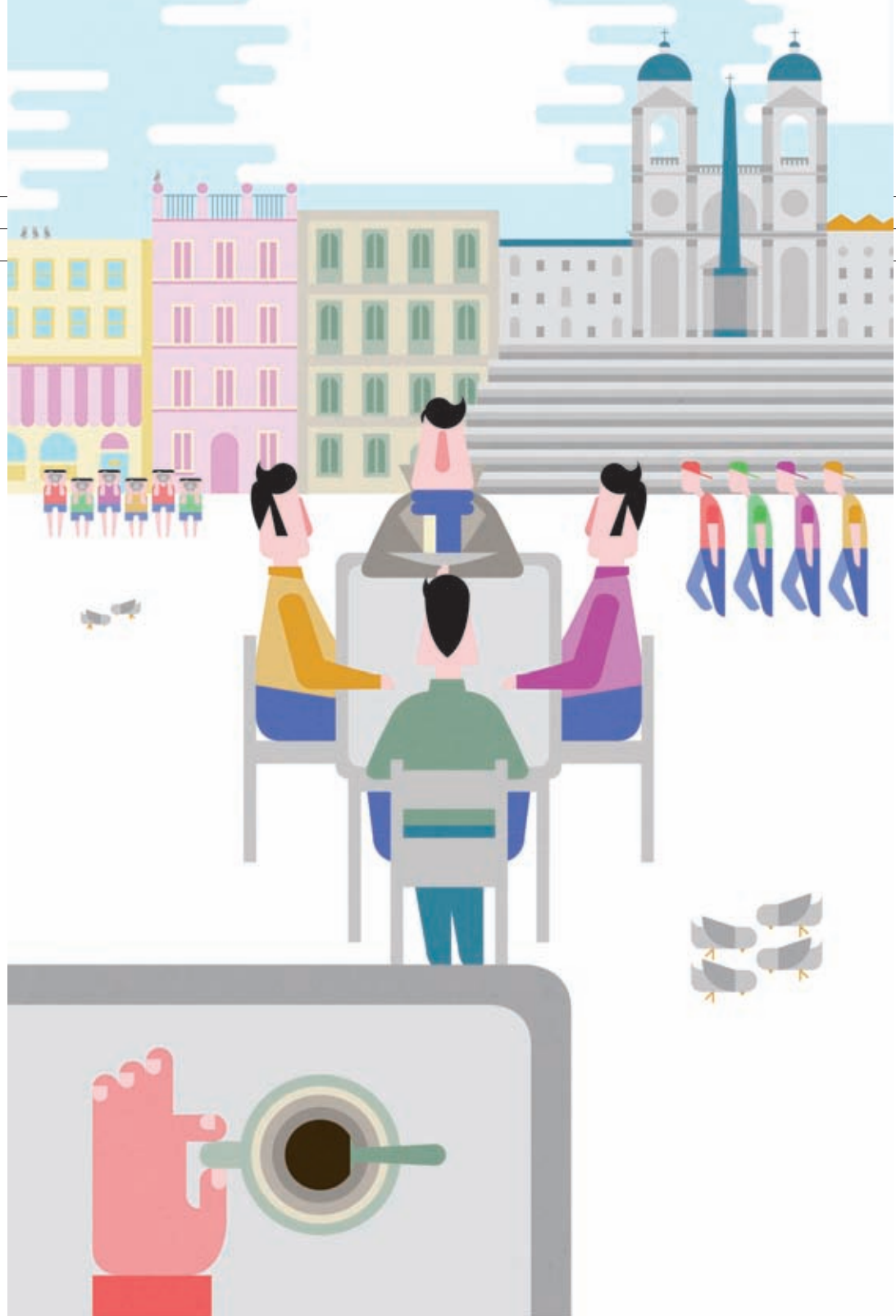
Cinema Capuccino

Amb les cames cansades i els ulls impregnats d'instantànies fotogràfiques seiem en una terrassa d'un dels llocs més emblemàtics de la capital. És l'estampa típica d'una plaça del centre històric de qualsevol ciutat europea: monument mil·lenari, font barroca, coloms, turistes badocs, ciutadans honorables, pidolaires i terrasses que s'omplen i es buiden amb l'anar i venir de la gent. Tan bon punt ens acomodem, el cambrer ens ofereix la carta. Els darrers dies porto una càrrega de ristrettos, tes i copes de vi que ranegen l'excés, i em ve de gust alguna cosa dolça que amoreixi la tarda. Un capuccino, per favore. Els acompanyants em miren amb cara estranyada. Saben que la llet no és el meu fort. Jo em reafirmo: vull un capuccino peti qui peti. La foto de la carta és una temptació. On millor que aquí per no resistir-la, amb la flor de llet al seu punt just i el polsim de cacau coronant-la? Mentre esperem, el brogit augmenta. Un estol de japonesos es barreja amb

una colla d'adolescents. Uns miren la ciutat a través de l'objectiu de la càmera. Els altres es dispersen desmenjadament, com si el pes de l'art i la història els rellisqués. Arriba el cambrer. Mare meva, quin perol de llet! Veurem com t'ho manegues, ara... De fons, riures fotetes. Ell somriu sense entendre res.

Davant nostre, tres clients conversen amb discreció. El que fa quatre no sembla estar passant per una bona hora. Amb el coll de la jaqueta aixecat i embolicat amb una bufanda, estossega convulsivament mentre prova de fer-se empassar una píndola com si hagués d'enviar-se'n la capsula sencera. Amb la cullera vaig recollint la crema del meu capuccino. Deliciosa. Al moment arriben dos homes més i s'afegeixen al grup. El de més edat vesteix un abrigo de llana blau marí impecable i un barret d'ala ampla gris que ja voldrien molts portar-lo amb tanta naturalitat. Del seu braç, un noi que no arriba ni als vint-i-cinc anys, un Johnny Deep d'italiana mida que porta un guardapols de pell espectacular, llarg fins als turmells, de color de xocolata fosca i unes botes encerades que es deixen veure per sota la gira dels pantalons. Després de cedir el seient a l'home gran, es descorda de dalt a baix i deixa a la vista, peça per peça, un desplegament de vestuari refinadíssim: americana de quadres de Gal·les, armilla, camisa amb botons de puny, corbata estreta i rellotge de butxaca. I per compensar tanta elegància clàssica, els cabells llargs i foscos, amb la ratlla al mig que li deixa caure un ble a cada banda, barbata retallada amb llargues i fines patilles i ulleres metàl·liques, minúscules i rodones. Si no fos perquè sé on sóc, dubtaria del que estic veient. En ple segle XXI tinc al davant un dandy de l'Ottocento. Els imagino tots dos vivint en una casa noble de sostres alts i mobles antics, no gaire lluny d'aquesta plaça, on una serventa madura raspalla amb cura els seus abrics i planxa amb destresa els colls rígids de les camises blanques. Els suposo membres d'una antiga nissaga de la ciutat, herències cobdicioses i intrigues familiars. Imaginar, suposar i emmudir és l'única cosa que puc fer davant l'escena.

Una vegada asseguts, l'encarregat del cafè —se suposa— fa desplegar amb diligència una ombrel·la gegant i els acosta dues làmpades de butà. La conversa segueix mentre les cares es mantenen rígides i impassibles, com si juguessin una partida de pòquer diabòlica. El cambrer, sense badar boca, els serveix dos cafès i els seus respectius gots alts amb aigua corrent. És el moment en què el vell *capo* pren la iniciativa. Sembla donar ordres sota la mirada atenta del seu deixeble, que en un instant de debilitat somriu

ensenyant les dents, blanques i separades. La resta assenteix amb total devoció, sense rèplica.

Miro al voltant i m'adono que sóc l'única dona d'aquesta terrassa, i la nostra taula, la dels únics figurants. La resta són plenes a rebentar. Un calfred em recorre l'espina. Si abans he tingut la sensació d'estar contemplant una escena fora del temps, ara em sento desubicada en l'espai. No sé si sóc al bell mig d'una plaça siciliana o a la capital d'Itàlia. Vaig fent girar la cullera dins la tassa. El cafè s'ha dissolt totalment amb la llet i no em veig capaç de beure-me'l. Tot d'una els actors s'aixequen, es besen a cada galta i es donen la mà amb un adust i conegut gest. La parella elegant, agafats del braç, refan la tornada

pel mateix carrer per on han vingut. La resta es perd entre la multitud. A la taula només hi queden les tasses brutes i els gots mig buits d'aigua. Pel que veig, convida la casa.

Al cel els núvols es van destriant i apareixen la primeres estrelles quan cau el vespre. Fresqueja. Demanem el compte i el cambrer, sol·lícit, el presenta en un platet de plàstic subjectat amb una pinça. El total em fa remoure de la cadira. Un capuccino és sinònim de sis euros. La resta de consumicions també s'enfilen. Una veu em diu: «Barat, no trobes? Amb el preu hi anava inclosa la pel·lícula».

AGNÈS VALENTÍ I POU